

Prof. MUDr. Vladimír Staněk, CSc., FESC, 80 let

V červnu 2013 oslaví své významné životní jubileum prof. Vladimír Staněk, CSc., FESC. Vladimír Staněk se narodil 30. června 1933 v Praze, 1952 maturoval na gymnázium v Praze 2 v Londýnské ulici. V letech 1952–1958 studoval na 1. lékařské fakultě UK v Praze, kde promoval v roce 1958. V letech 1958–1964 pracoval jako sekundář na interních odděleních nemocnic v Čáslavi a v Nymburku. V roce 1965 zvítězil v konkursu na místo vědeckého pracovníka Ústavu pro choroby oběhu krevního (ÚCHOK) v Praze-Krči. Předsedou tehdejší konkursní komise byl ředitel ÚCHOK, vynikající kardiolog, hypertenziolog a nefrolog prof. MUDr. Jan Brod. Konkursní místo bylo vypsáno pro práci v kardiopulmonální skupině, kterou jsem tehdy vedl. Velmi brzy jsem zjistil, že ústav získal pracovníka s darem klinické intuice, velmi bystrého diagnostika, člověka s lidským přístupem k pacientům a velmi vstřícným přístupem ke spolupracovníkům. Netrvalo dlouho a bylo mi jasné, že mne prvý úsudek nezklamal.

Dodnes si pamatuji na první práce o alveolokapilárním bloku při intersticiální plicní fibróze, která vykazala vysokou originalitu. Z oněch prvních let pocházejí také Staňkovy studie hemodynamiky malého oběhu při fyzické námaze a studie o plicní cirkulaci při mitrální stenóze.

Počátkem roku 1968 získal Vladimír Staněk na 12 měsíců stipendijní místo v Queen Elizabeth Hospital v Birminghamu ve Velké Británii, a to na interní klinice vedené tehdy prof. Janem Bishopem. Tam také provedl prvních 14 diagnostických koronarografií.

Po návratu s úspěchem obhájil kandidátskou disertační práci na téma: „Kardiopulmonální funkce nemocných po pneumonektomii“. Tato práce byla uveřejněna roku 1969 v britském časopisu *Clinical Science* a oceněna pak doma cenou Ministerstva zdravotnictví [1].

Po vzniku IKEM v roce 1970 se stal Vladimír Staněk vedoucím kardiopulmonální skupiny II. interní výzkumné základny IKEM, která byla kardiologicky zaměřena. Z této doby pocházejí studie hemodynamiky a respirace nemocných s akutní plicní embolií, které patří mezi první v Evropě [2,3].

Atestaci 2. stupně z vnitřního lékařství složil Vladimír Staněk v roce 1972. O devět let později pak atestoval v oboru kardiologie. Vedoucím lékařem kardiopulmonální skupiny II. interní výzkumné základny IKEM byl Vladimír Staněk až do roku 1977. V té době se stal autorem analýzy plicní cirkulace a pravého srdce v klidu a při zátěži. Analýza obsahovala data IKEM a kardiologické kliniky v Bruselu, kterou tehdy vedl pozdější prezident Evropské kardiologické společnosti prof. Henri Denolin. Práce byla přednesena na 2. mezinárodním sympoziu o plicní cirkulaci v roce 1974 v Praze a uveřejněna o rok později ve Švýcarsku [4].

V letech 1978–1989 vedl profesor Staněk koronární jednotku II. interní výzkumné základny IKEM. V roce 1988 mu byla na základě souboru prací o akutním infarktu myokardu přiznána hodnost docenta vnitřního lékařství. Toto téma zpracoval v zajímavé a čtivé monografii vydané v Avicenu v roce 1987. Tato kniha byla první českou ucelenou monografií o akutním infarktu myokardu u nás. V roce 1987 získala cenu nakladatelství Avicenum v Praze.

Výzkumná činnost Vladimíra Staňka zahrnovala dále oblasti, jakými jsou výměna krevních plynů u plicních fibróz, fyziologie malého oběhu u zdravých osob, fyziologie plicní cirkulace u mitrálních vad, hemodynamické a klinické studie u pacientů se závažnou plicní embolií, hemodynamické studie u nemocných s akutním srdečním infarktem nebo s těžšími formami srdečního selhání a metabolický syndrom jako rizikový faktor akutních koronárních příhod.

V prosinci 1989 se stal Vladimír Staněk přednostou II. interní výzkumné základny IKEM a toto pracoviště dostalo nový název Klinika kardiologie IKEM. V této funkci setrval do února roku 2001. Toto pracoviště pod jeho vedením vybudovalo vynikající invazivní skupinu nadšenců, kteří dnes patří mezi uznávané odborníky. V době působení profesora Staňka ve vedení Kliniky kardiologie vzniká i špičkový kolektiv arytmologů, který zavedl radiofrekvenční ablaci srdečních arytmií a implantace ICD jako rutinní léčebné výkony. Počty vyšetření v invazivní, antiarytmické i v neinvazivní skupině stejně tak jako počty ambulantních vyšetření a počty hospitalizovaných pod vedením profesora Staňka dosáhly úctyhodné výše.

Problematika ischemické choroby srdeční se pak stala nejoblíbenějším tématem Vladimíra Staňka. Z poslední doby jsou známy jeho zajímavé přednášky o příznivém poklesu celkové mortality u hospitalizovaných nemocných s akutním infarktem myokardu.

Devadesátá léta však přinesla Vladimíru Staňkovi další pracovní zatížení. V letech 1991–1995 byl předsedou Československé a později jen České kardiologické společnosti.

V roce 1993 přetvořil společně s redakční radou a výbo-rem České kardiologické společnosti mezinárodní časopis *Cor et Vasa* v časopis České kardiologické společnosti, který se stále těší velké čtenářské oblibě našich kardiologů. Od roku 1992 do roku 2008 byl prof. Staněk šéfredakto-rem tohoto časopisu. Od roku 2008 zastává funkci čestné-
ho vedoucího redaktora.

V roce 1993 byl prof. Staněk jmenován přednostou subkatedry kardiologie Institutu pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví a tuto funkci zastává dosud. Všichni mladší kardiologové znají prof. Staňka jako předsedu zkušební komise pro atestace z kardiologie. Setkávali se s ním na četných sobotních postgraduálních nebo dvoutýdenních předatestačních kursech.

V roce 1998 byl Vladimír Staněk jmenován profesorem vnitřního lékařství na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Za své celoživotní dílo v oboru kardiologie získal v roce 2008 zlatou Libenského medaili České kardiologické společnosti, která se tradičně uděluje v Poděbradech. Profesor Vladimír Staněk je autorem dvou monografií a kolem 400 jednotlivých prací, z nichž třetina byla uveřejněna v angličtině v zahraničí.

Vladimír Staněk dosud pracuje na Klinice kardiologie IKEM. Je řešitelem grantu IGA MZ ČR Genetická determinace akutních koronárních syndromů – populační studie. Úspěšně vykonává funkci předsedy společné etické komise Thomayerovy nemocnice a IKEM. Je také členem výbo-ru ČLS J. E. Purkyně v Praze. Dále přednáší v kursech před atestacemi z kardiologie a vnitřního lékařství. Je členem

zkušební komise státních zkoušek z vnitřního lékařství na 2. lékařské fakultě UK v Praze-Motole. V současné době dokončuje stručnou učebnici kardiologie.

Milý Vladimíre,

jsem rád, že po pěti letech, kdy Ti mohu k Tvému jubileu opět blahopřát, jsi stále plný elánu, nápadů i návrhů pro činnost publikační i pedagogickou. Jako Tvůj dlouholetý spolupracovník, občas i spoluautor a učitel při Tvých prvních krocích, kdy jsi získával zkušenosti na poli vědy, chci Ti poděkovat za Tvůj odborný přínos pro českou i světovou kardiologii, za Tvé mnohaleté působení klinické i za Tvé osobní milé, kolegiální, přátelské a vstřícné vystupování. Pouze Tě prosím v zájmu Tvých pacientů i české kardiologie, začni si už vybírat pomalejší auta. Tvoje slabost pro silná auta je všeobecně známá.

Přeji Ti tedy do dalších let dobré zdraví a nadále osobní i pracovní pohodu, stálý humor a úsměv, který je pro Tebe tak charakteristický.

Tvůj prof. MUDr. Jiří Widimský, DrSc., FESC

Literatura

- [1] V. Staněk, J. Widimský, J. Hurych, J. Petříková, Pressure, flow and volume changes during exercise within pulmonary vascular bed in patients after pneumonectomy, *Clinical Science* 37 (1969) 11–22.
- [2] V. Staněk, M. Riedel, J. Widimský, Hemodynamic monitoring in acute pulmonary embolism, *Bulletin Européen de Physiopathologie Respiratoire* 14 (5) (1978) 561–572.
- [3] V. Staněk, J. Widimský, P. Jebavý, Respiratory function in recurrent pulmonary embolism, *Respiration* 30 (1973) 223–233.
- [4] V. Staněk, J. Widimský, S. Degré, H. Denolin, The lesser circulation during exercise in healthy subjects, in: J. Widimský (Ed.), *Pulmonary hypertension, Progress in Respiratory Research*, Karger, Basel, 1975, s. 1–9.